

amfiteater

Amfiteatrov
mednarodni znanstveni simpozij

AVANTGARDNA UMETNOST, GLEDALIŠČE IN REVOLUCIONIRANJE RAZMERJA MED PERIFERIJO IN SREDIŠČEM

9.–11. oktober 2024
Slovenski gledališki inštitut, Ljubljana

Poziv k oddaji prispevkov

Cilj simpozija bo mapirati različne geografske in zgodovinske poskuse revolucioniranja razmerja med periferijo in središčem v Evropi in zunaj nje. Najprej v času zgodovinskih avantgard 1920-ih let, potem neoavantgard 1960-ih in 1970-ih let, postavantgard ob prelomu tisočletja in končno sodobnih radikalnih odrskih praks po prelomu tisočletja. Preverili bomo, ali so v različnih nacionalnih, političnih in estetskih kontekstih neoavantgarde, postavantgarde in sodobna angažirana umetnost ponovno obudile nekaj osnovnih idej konstruktivističnih, futurističnih, ekspresionističnih, nadrealističnih, suprematističnih in drugih utopičnih vizij. Kako in koliko so (fragmentirane, dekonstruirane in prisvojene v svetu globalne izmenjave) zgodovinske avantgarde postale trajen vir navdiha in možno izhodišče za uprizoritvene umetnosti danes ter kako se umeščajo v spremenjeni kontekst sodobne družbe? Kako so različne generacije, ki so udejanjale estetske revolucije, postale ponosne, da so dediči zgodovinskih avantgardistov, ki so želeli promovirati tudi manjša avantgardna žarišča kot središča nove umetnosti. Kako so poskušale postaviti nove mostove med Vzhodom in Zahodom, kako so se uprle asimetriji mednarodnih umetniških sil in revolucionirale odnos med periferijo in središčem. Nova, avantgardna svetovna ureditev naj bi predstavila specifično asimetrijo, ki jo je s črnim balkanskim humorjem opisal Ljubomir Micić v manifestu iz leta 1921: »[Z]aprite vrata / Vzhod - Sever - in Srednja Evropa / Barbari prihajajo / zaprite, zaprite / a mi bomo vseeno vstopili.« Zanimalo

nas bo, koliko so tudi periferije radikalno na novo opredelile centralnost in obrobje. Preverjali bomo hipotezo Diane Miškove, da »robovi ne obstajajo zgolj kot razširitve jedra«. Zdi se, da si tudi periferije lahko priborijo avtonomijo, s katero izzivajo središče in njegovo asimetrično konceptualizacijo ter uveljavljajo svoj prav s pomočjo oblikovanja alternativnih regionalnih kategorij in alternativnih načinov kolektivne identifikacije.

Nekaj tematskih vprašanj, ki bi jih radi naslovili:

Kako misliti evropsko gledališko avantgardo z današnje perspektive?

Kako so se in se tudi danes avantgarde upirajo asimetriji mednarodnih umetniških sil ter revolucionirajo odnos med periferijo in središčem?

V kakšnem stanju so danes raziskave vzhodnoevropskih in srednjeevropskih avantgard?

Se je zemljevid evropskih gledaliških avantgard v zadnjih desetletjih razsrediščil? Kako? Do katere mere?

Ali avantgarde, ki so se izoblikovale v Srednji in Vzhodni Evropi, potrebujejo specifične okvire za razumevanje njihovega nastanka in delovanja?

Kako je z avtonomijo umetnosti v razmerju med avantgardo in družbo?

Kako je s kategorijo t. i. »šibke« avantgarde (Ewa Majewska), ki povezuje feministično zavračanje patriarhalnega razumevanja genija in emancipatorna stališča periferije?

Kako sodobni pogledi na kulturno apropiacijo in globalni kapitalizem spreminjajo naša stališča o avantgardah?

Kako se estetske avantgarde povezujejo z družbenimi gibanji, preteklostjo, sedanostjo in prihodnostjo?

Kakšne so povezave med sodobno umetnostjo in avantgardnimi gibanji 20. stoletja oziroma kakšna je dediščina avantgard v sodobnih odrskih praksah ter sodobni (in intermedijski, novomedijski ...) umetnosti?

Vabimo raziskovalce in praktike, da se nam pridružijo s prispevki o predlaganih temah ali jih razširijo s svojimi pogledi na mednarodnem znanstvenem simpoziju, ki bo potekal v Ljubljani od 9. do 11. oktobra 2024. Delovna jezika simpozija bosta slovenščina in angleščina. Čas za prispevek je 20 minut in 10 minut za razpravo.

Povzetek in naslov prispevka (do 250 besed) s kratkim življenjepisom (do 120 besed) v slovenščini in angleščini nam, prosimo, pošljite najpozneje **do 10. maja 2024** na elektronski naslov amfiteater@slogi.si. Na ta naslov se lahko obrnete tudi z morebitnimi dodatnimi vprašanji. Do 1. junija 2024 vam bomo sporočili, ali je vaš prispevek sprejet v program simpozija.

Vsi avtorji bodo povabljeni, da na podlagi prispevkov napišejo članke (v slovenščini ali angleščini), ki bodo objavljeni v prvi številki revije *Amfiteater* v letu 2025. Vsi članki bodo recenzirani.

Vodja simpozija: Tomaž Toporišič

Pripravljalni odbor: Tomaž Toporišič, Gašper Troha, Polona Tratnik, Aldo Milohnič, Barbara Orel in Maja Murnik

Kontakt:

Maja Murnik

Slovenski gledališki inštitut (SLOGI)

Mestni trg 17, 1000 Ljubljana, Slovenija

E amfiteater@slogi.si

T +386 31 504 432

Simpozij organiziramo:

Slovenski gledališki inštitut (SLOGI) je nacionalni javni zavod, ustanovljen leta 2014 kot pravni naslednik Slovenskega gledališkega muzeja. Poslanstvo inštituta je razvoj gledališke kulture in promocija gledališke umetnosti, ki se uresničuje z raziskovanjem, preučevanjem, interpretiranjem, promoviranjem, ohranjanjem, dokumentiranjem in predstavljanjem slovenske gledališke kulture, gledališke dediščine ter gledališke umetnosti v slovenskem in mednarodnem prostoru.

Akademija za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani (UL AGRFT) opravlja izobraževalno, umetniško in raziskovalno delo v polju gledališča, radia, filma in televizije. Od ustanovitve leta 1945 do leta 1975 je delovala kot samostojni visokošolski zavod z rektorjem, nato pa je postala članica ljubljanske univerze.

Amfiteater je znanstvena revija, ki objavlja izvirne članke s področja scenskih umetnosti v širokem razponu od dramskega gledališča, dramatike, plesa, performansa do hibridnih umetnosti. Avtorji in avtorice lahko analizirajo oblike in vsebine umetnin ter umetnostnih pojavov s področja scenskih umetnosti, njihovo zgodovino, sedanost in prihodnost ter razmerje do drugih umetnostnih področij in širšega (družbenega, kulturnega, političnega ...) konteksta.

Slovensko društvo za estetiko (SDE) že od ustanovitve leta 1983 v svojo dejavnost vključuje strokovnjake heterogenih disciplinarnih usmeritev pri proučevanju vprašanj umetnosti, kulture in družbe (zlasti na presečiščih med filozofijo, umetnostno zgodovino, sociologijo, kulturnimi študiji in študiji vizualne kulture), kar se kaže že s samim izborom tem v okviru redne konferenčne dejavnosti društva. Ne glede na pestrost obravnavanih tem in pristopov pa je skupna implicitna predpostavka ostajala filozofska estetika.

amfiteater

sl()gi SLOVENSKI
GLEDALIŠKI
INŠTITUT

AGRFT

UNIVERZA V LJUBLJANI

Akademija za gledališče, radio, film in televizijo

Simpozij pripravljamo v okviru raziskovalnega programa UL AGRFT Gledališke in medumetnostne raziskave (P6-0376), ki ga sofinancira Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS) iz državnega proračuna.

Javna agencija za znanstvenoraziskovalno
in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije